

Производителност и заплащане на труда в България и Европа

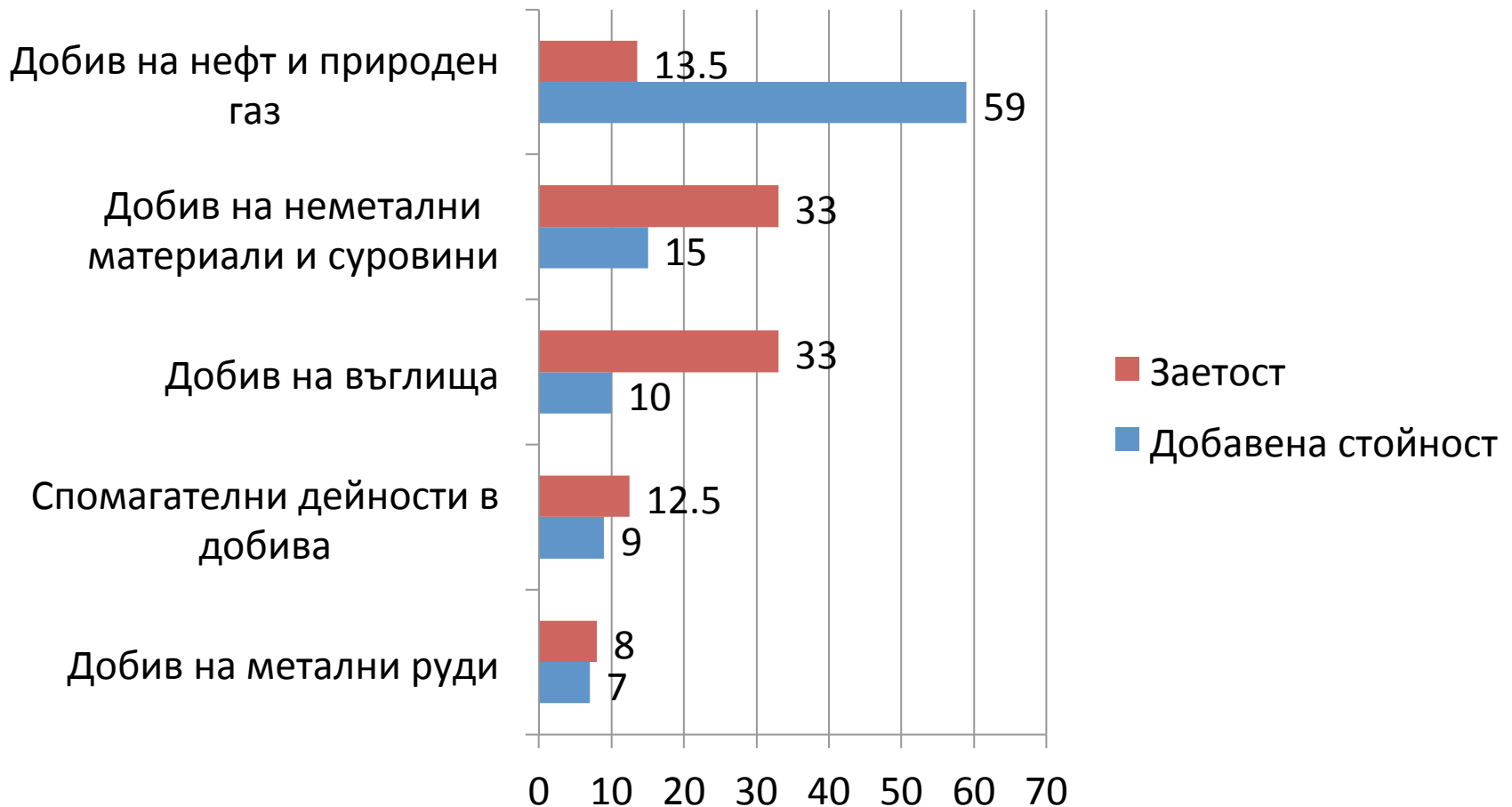
(на примера на добивната и преработващата
промишленост)

*Любен Томев – директор на ИССИ на
КНСБ*

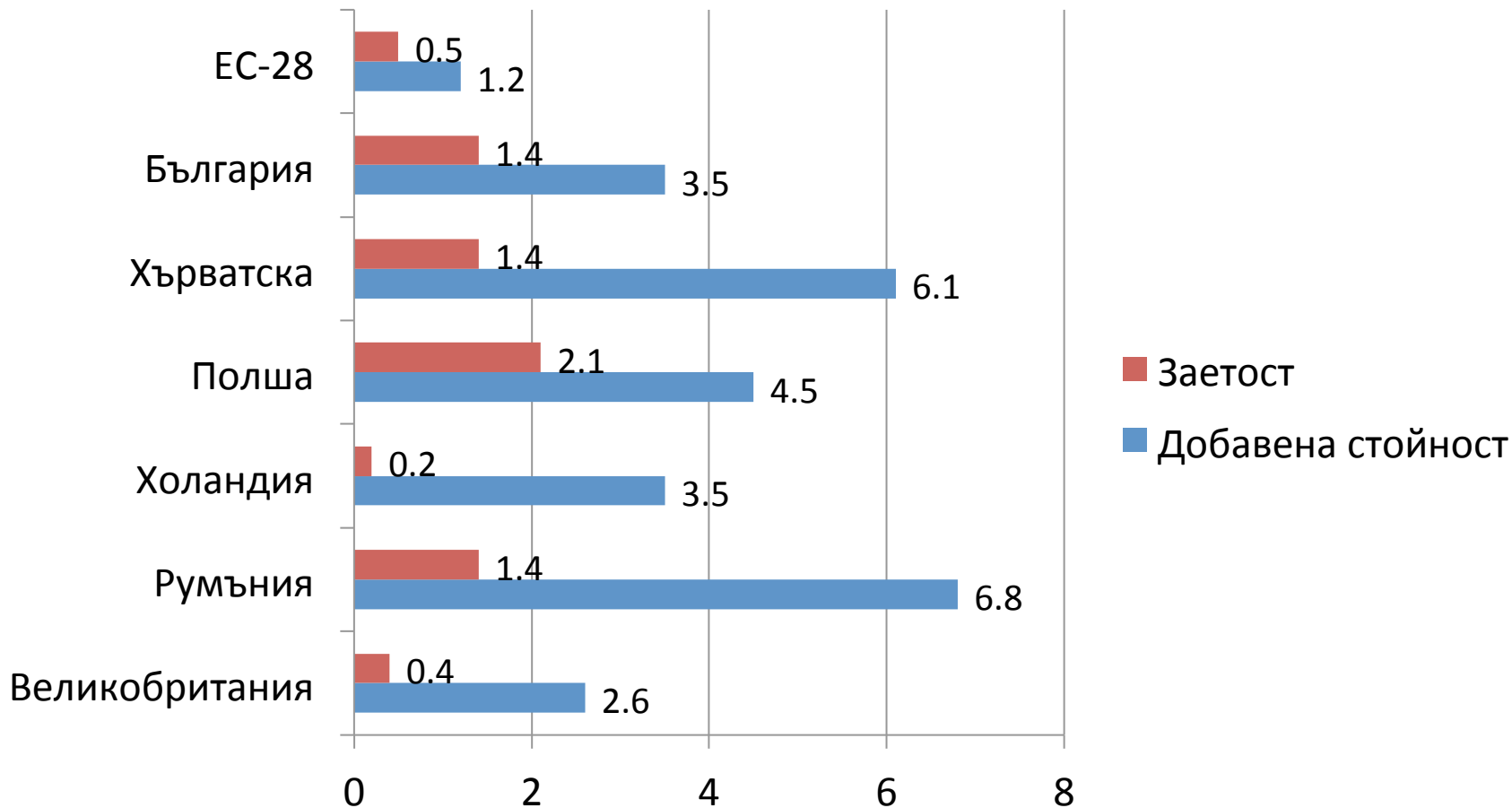
Брифинг на КНСБ

02.11.2016 г., София

Структура на добавената стойност и заетостта по браншове на добивната промишленост на ЕС (%)

Добивната промишленост в нефинансовия сектор на икономиката (дял на добавената стойност и на заетостта в общите показатели – в %)

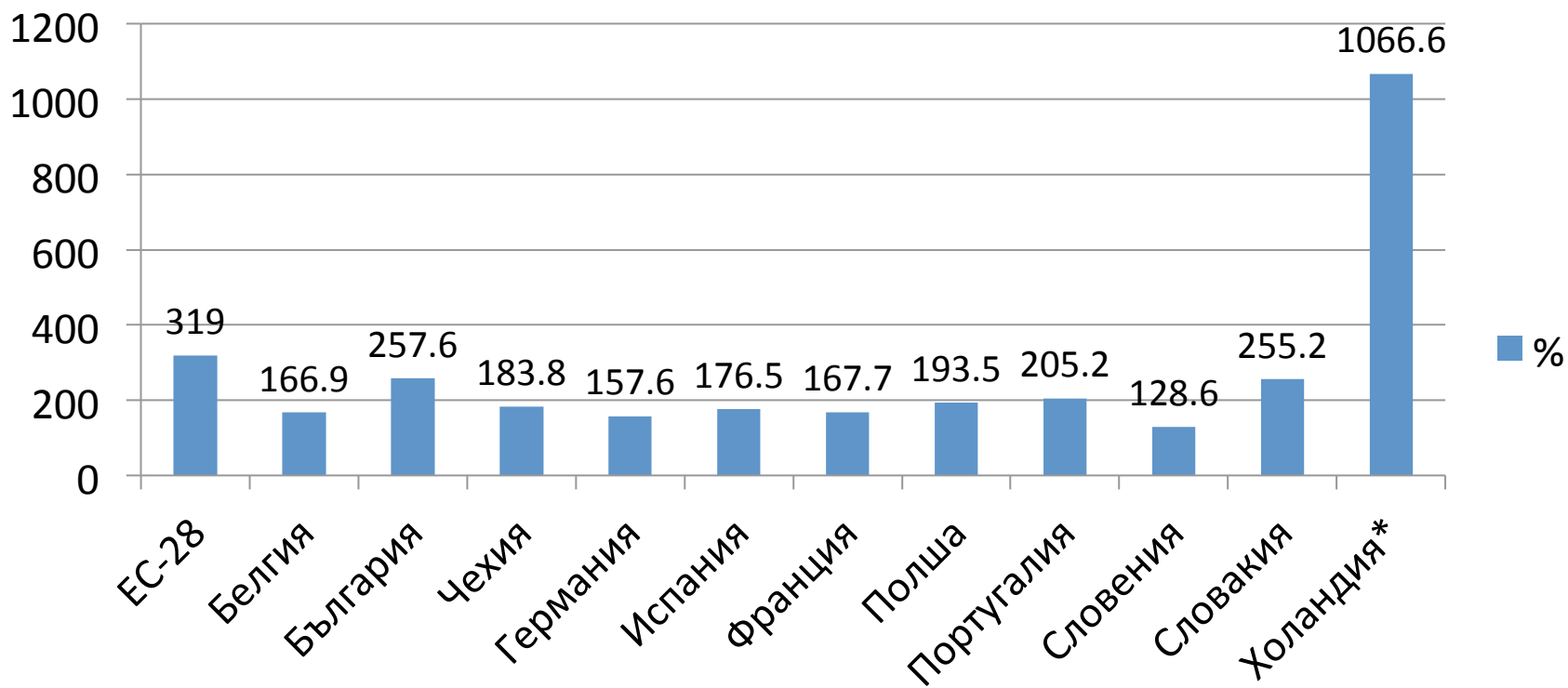

Производителност на труда (коригирана с работната заплата) и рентабилност в добивната промишленост

- **Производителност на труда** (коригирана с работната заплата) – изчислява се като добавената стойност на един зает се раздели на средния разход за персонал на един нает в % и представлява степента, в която добавената стойност покрива разходите за труд.
- **Рентабилност** – изчислява се като брутният опериращ излишък (добавената стойност минус разходите за труд) се раздели на оборота в % и представлява делът на печалбата като възвръщаемост на фактурираното производство.

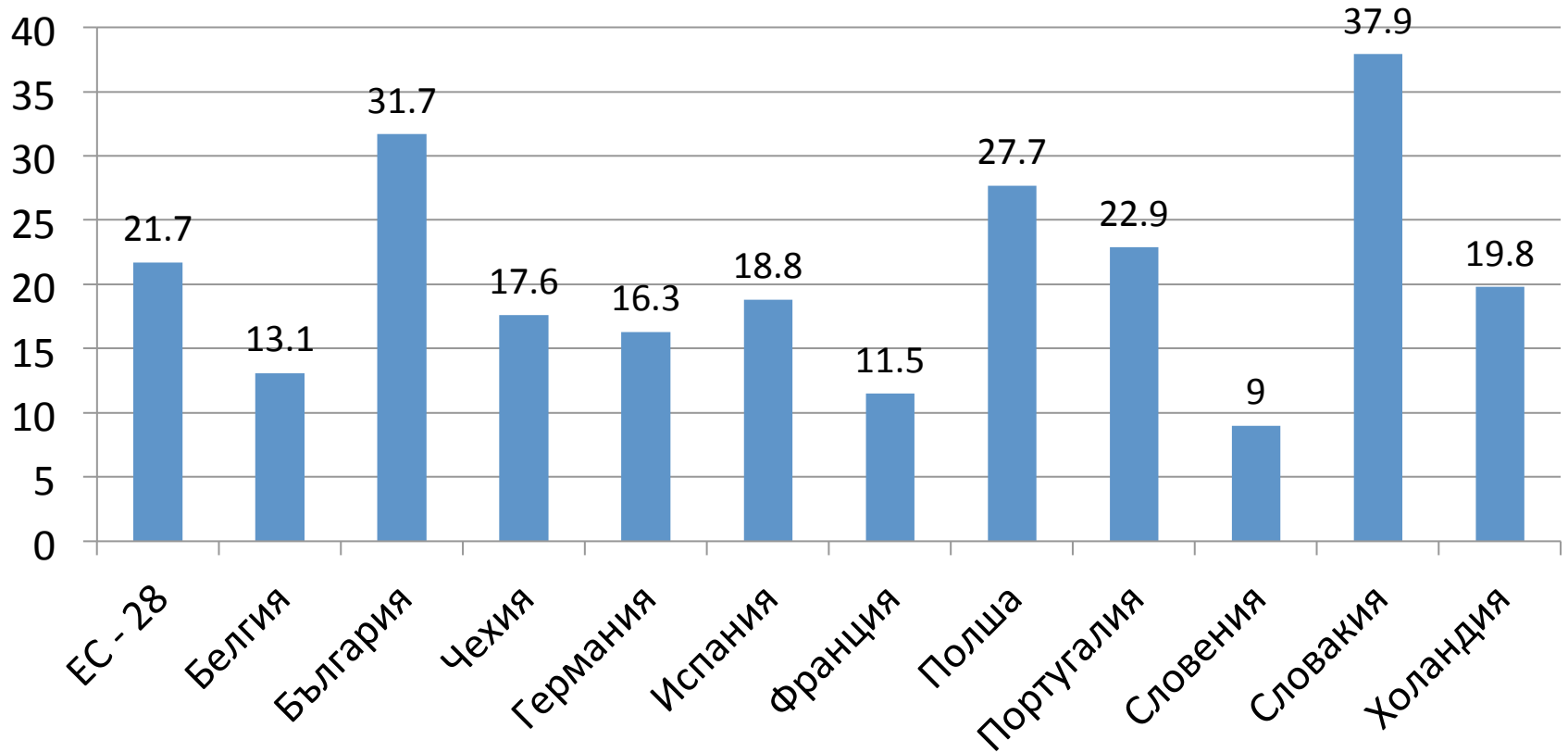
Производителност на труда (коригирана с работната заплата) в добивната промишленост

* Силно влияние на добива на нефт и газ, важи също за Дания, Великобритания и Норвегия

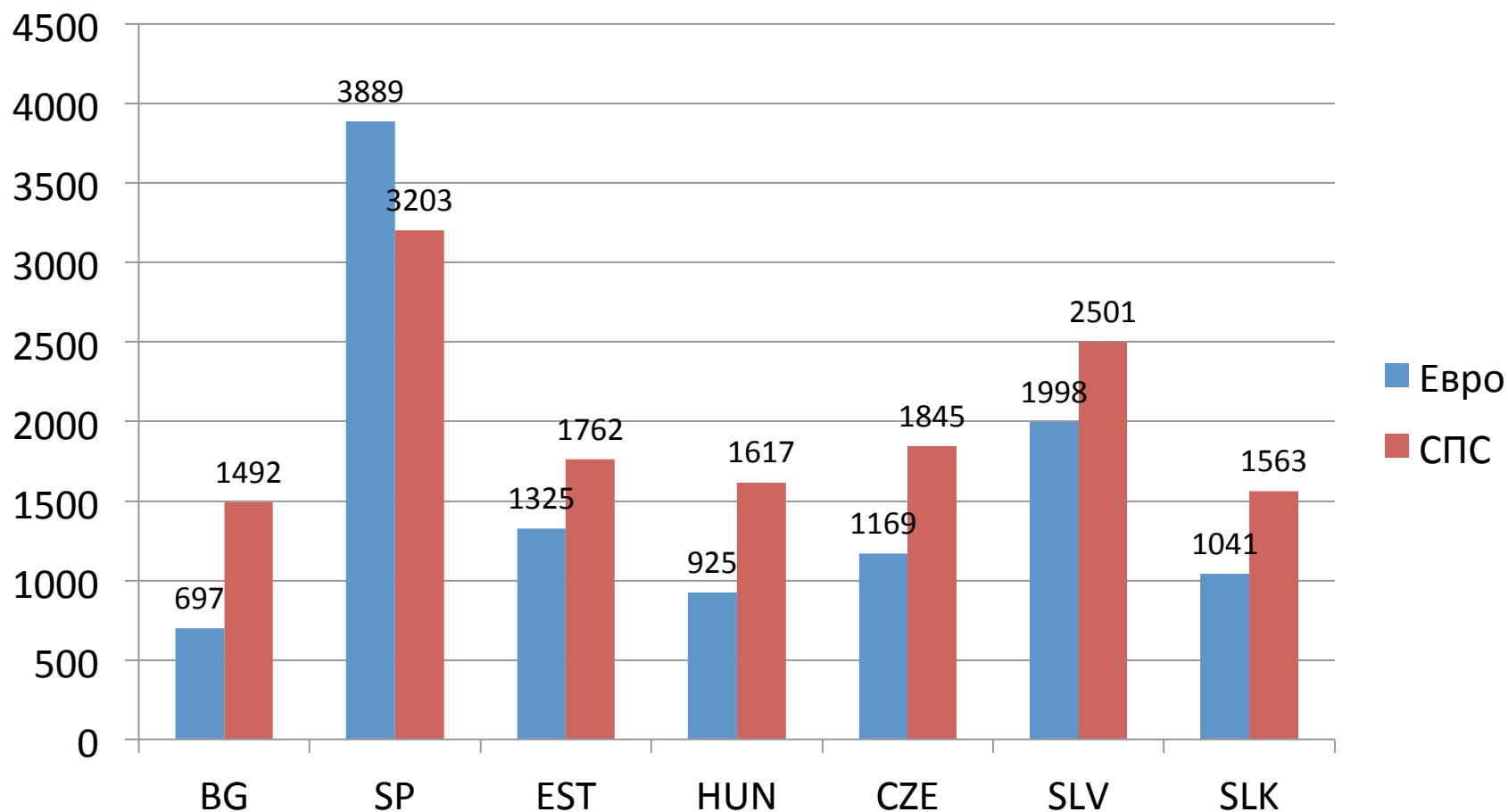

Рентабилност в добивната промишленост

%

СРЗ в добивната промишленост през 2015 г. - в евро и “стандарт на покупателна способност” (СПС)

СРЗ по браншове на добивната промишленост в България и Румъния – декември 2015 г. (в евро и СПС)

Бранш	България евро	Румъния евро	България /Румъния %	България СПС	Румъния СПС	България /Румъния %
Добив на въглища	828	1032	80.2	1774	1989	89.2
Добив нефт и газ	475	1542	30.8	1017	2971	34.2
Добив метални руди	815	1008	80.9	1745	1942	89.9
Добив неметални руди и суровини	460	549	83.7	984	1058	93.0
Спомагателни дейности	665	1450	45.9	1424	2793	51.0

СРЗ по браншове на добивната промишленост в България и Кипър – през 2015 г. (в евро и СПС)

Бранш	България евро	Кипър евро	България / Кипър %	България СПС	Кипър СПС	България / Кипър %
Добив на нефт и природен газ	480	12372	3.9	1027	14156	7.3
Добив на метални руди	857	2735	31.3	1835	3129	58.6
Добив на неметалн и руди и суровини	454	1794	25.3	972	2053	47.3
Спомагат елни дейности	601	6447	9.3	1287	7376	17.4

Структура на добавената стойност и заетостта по браншове на преработващата промишленост на ЕС (%)

Добавена стойност

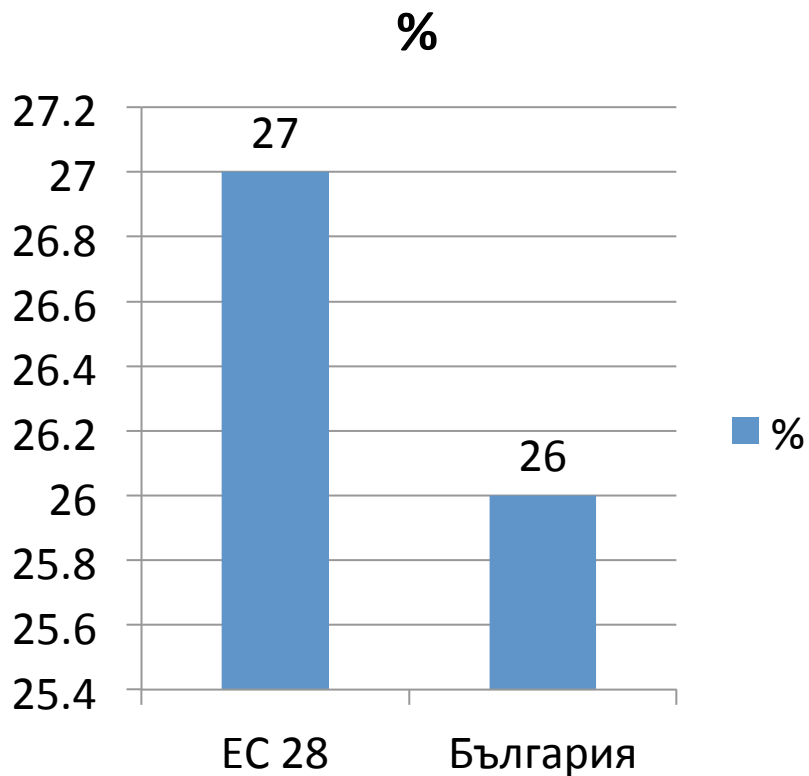
Основни метали	3.7
Машини и оборуд.	11.5
Хранит. продукти	10.8
Метални изделия	9.8
Автомобили	9.7
Химически прод.	6.8
Текстил	1.2
Облекло	1.1
Кокс и раф. прод.	0.9
Кожени изделия	0.9
Тютюневи изделия	0.6

Заетост

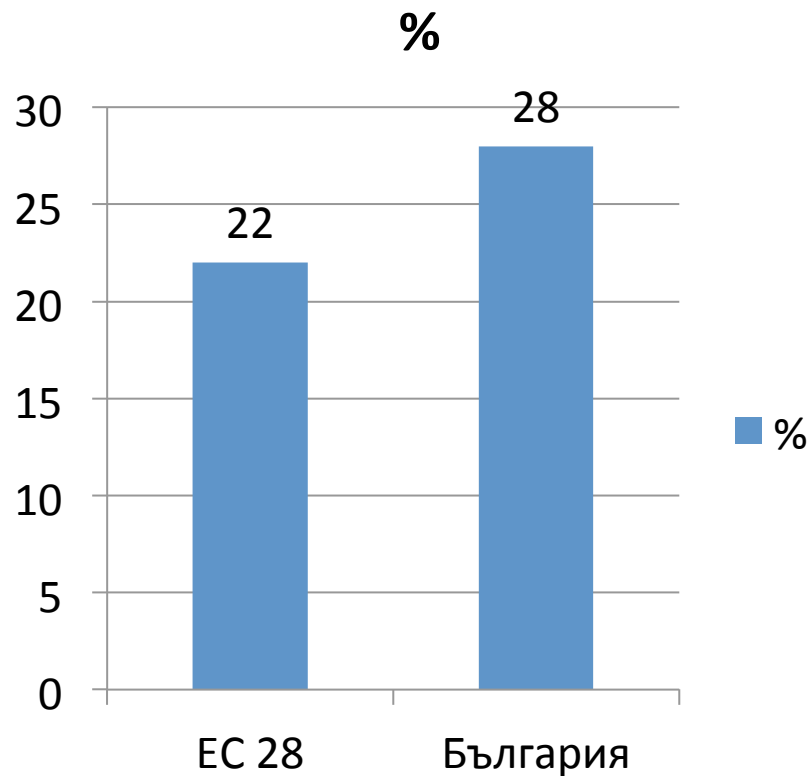
Основни метали	3.6
Хранит. продукти	13.8
Метални изделия	12.0
Машини и оборуд.	9.9
Автомобили	9.8
Каучук	5.7
Хартия	2.1
Текстил	2.0
Фармацевтика	1.8
Кокс и раф. прод.	0.5
Тютюневи изделия	0.2

Преработващата промишленост в нефинансовия сектор на икономиката (дял на добавената стойност и на заетостта към общите показатели – в %)

Добавена стойност

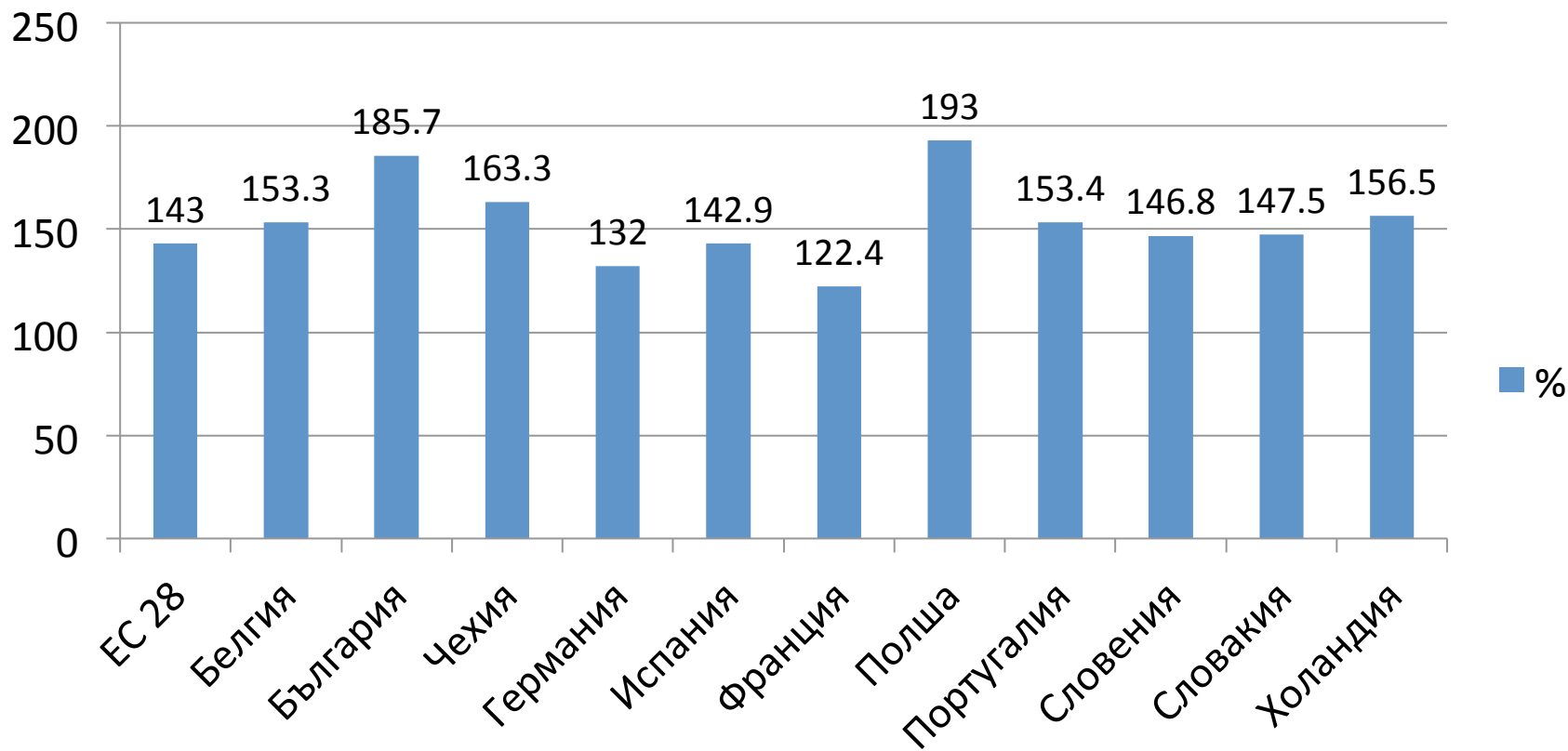

Заетост

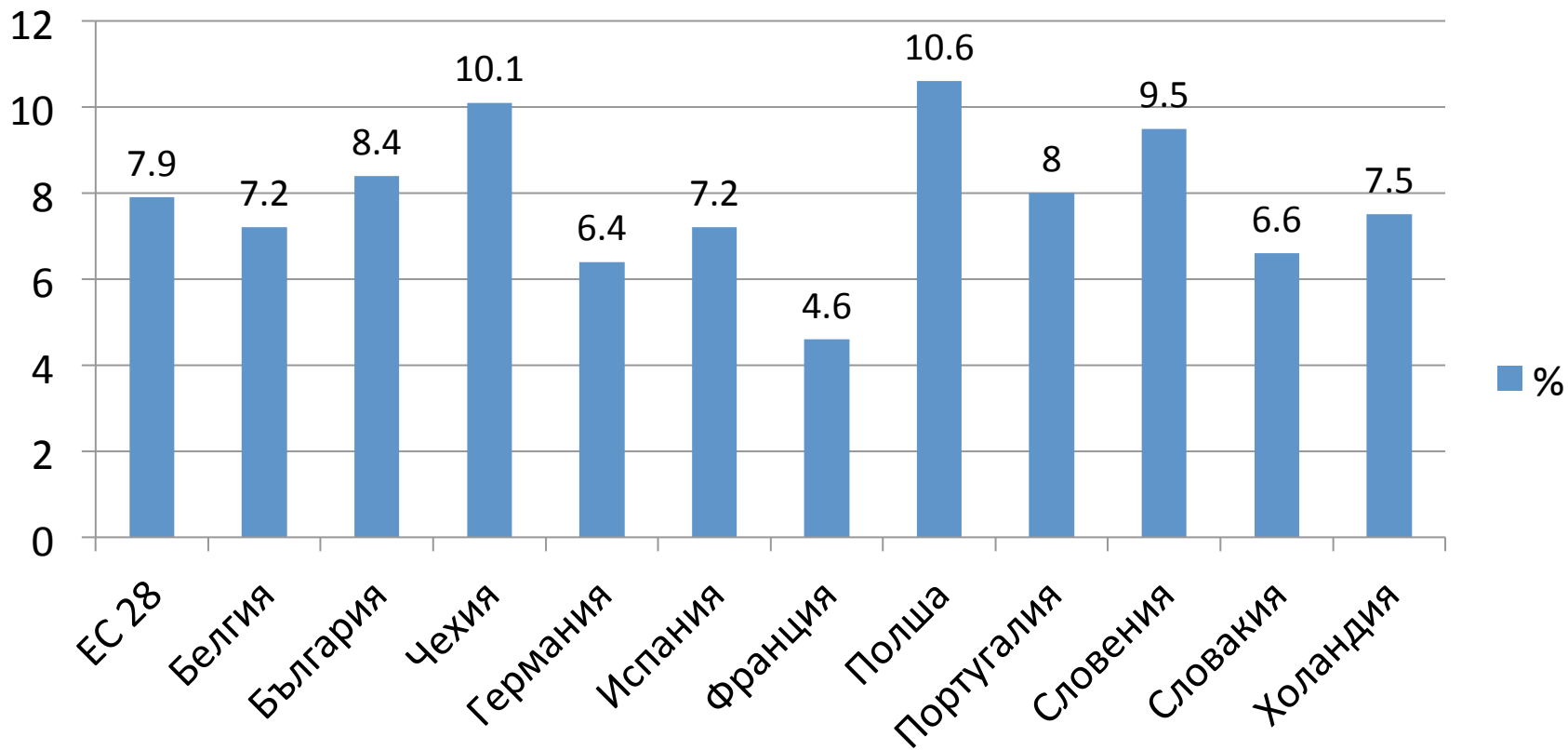
Производителност на труда (коригирана с работната заплата) в преработващата промишленост

%

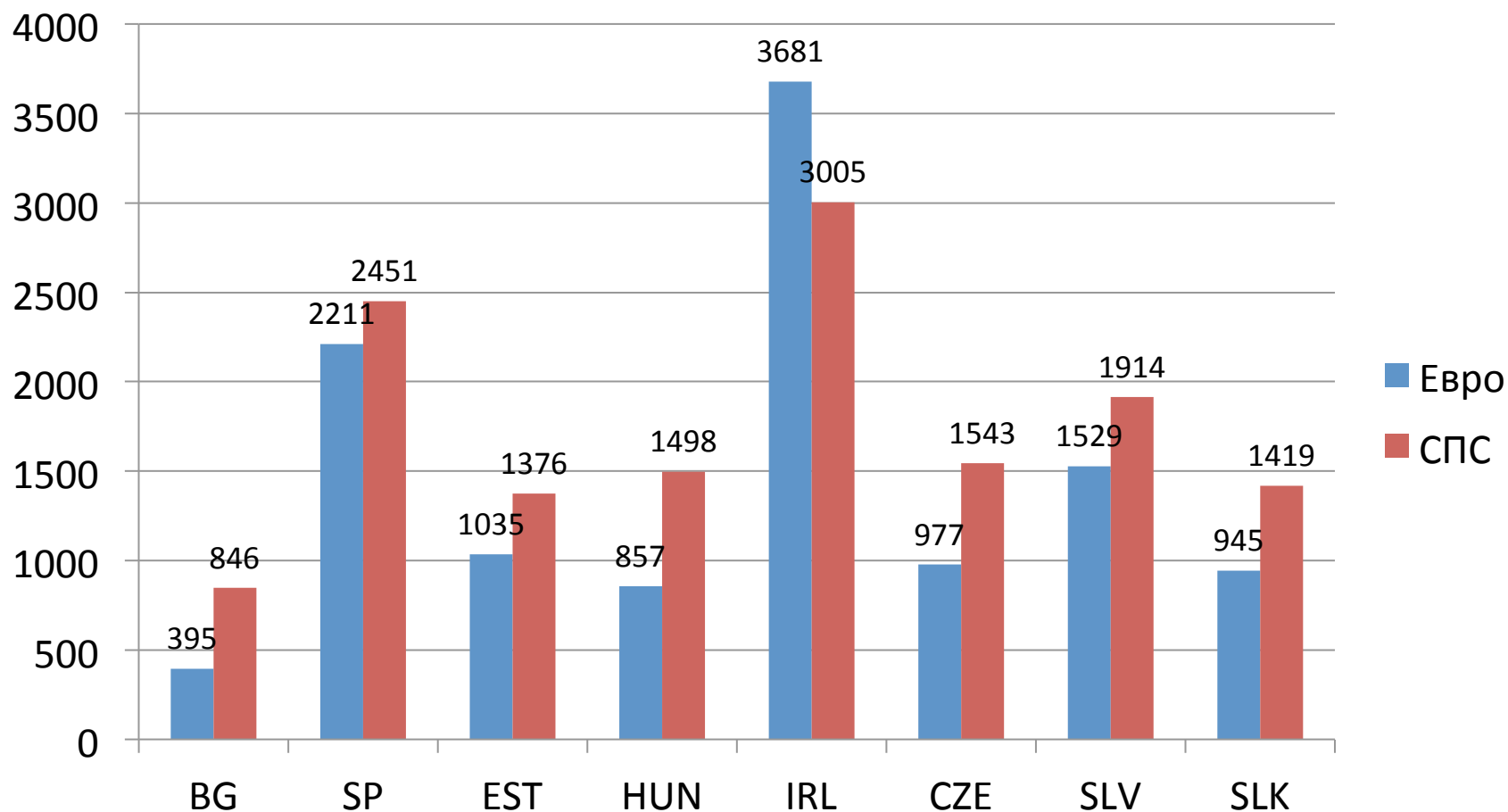

Рентабилност в преработващата промишленост

%

СРЗ в преработващата промишленост през 2015 г. (в евро и СПС)

СРЗ по браншове на преработващата промишленост в България и Румъния – декември 2015 г. (в евро и СПС)

Бранш	България евро	Румъния евро	България Румъния %	България СПС	Румъния СПС	България Румъния %
Произв. на облекло	289	402	72.0	620	775	80.0
Произв. химич. продукти	543	780	69.6	1163	1503	77.4
Произв. на лекарства	510	1018	50.1	1093	1961	55.7
Произв. основни метали	649	844	77.0	1390	1626	85.5
Машини и оборуд.	509	744	68.4	1089	1434	76.0

СРЗ по браншове на преработващата промишленост в България и Испания – през 2015 г. (в евро и СПС)

Бранш	България евро	Испания евро	България /Испания %	България СПС	Испания СПС	България /Испания %
Произв. на облекло	276	1606	17.2	591	1781	33.2
Произв. химич. продукти	544	2935	18.5	1165	3253	35.8
Произв. на лекарства	536	3480	15.4	1148	3858	29.8
Произв. основни метали	627	2468	25.4	1343	2736	49.1
Машини и оборуд.	501	2385	21.0	1073	2644	40.6

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

- Социален дъмпинг и ниска цена на труда, която не съответства на производителността на труда
- В браншовете, където номиналната производителност на труда е по-ниска в България, това се компенсира с по-висока норма на печалба
- Налице е съществен проблем с разпределението на добавената стойност между труда и капитала в полза на капитала
- Разликата между заплащането на труда в България и повечето от новите страни членки в номинално изражение е между 50 до 80 %, а спрямо старите страни членки е 3 до 10 пъти.
- При съблюдаване на ценовите равнища разликите намаляват, но остават твърде значими – спрямо новите страни членки между 60 и 90%, а спрямо старите страни членки от 2 до 5 пъти.
- Тези огромни различия не могат да бъдат преодоляни в рамките на очакваната възходяща конвергенция, ако не се промени налаганата политика на социален дъмпинг и разходна конкурентоспособност
- Очевидна е необходимостта не само от разкриването на нови качествени работни места с висока добавена стойност, но и по-голяма справедливост в самото разпределение на добавената стойност между труда и капитала